

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXII.

Celovec, petek, 3. november 1967

Štev. 44 (1327)

Obletnica stoletja

Topovski strel s križarke »Aurore« so bili 7. novembra 1917 (po starem ruskem koledarju je bil to 26. oktober) znak za napad revolucionarnih odredov na Zimsko palačo v Petrogradu, današnjem Leningradu. Že vro pozneje je začel zasedati vse-ruski kongres sovjetov, ki je izdal prvi proglas nove oblasti: dotedanja začasna vlada se odstavlja, vsa oblast pa prehaja v roke sovjetov.

To je bila pravzaprav odločilna faza dogodka, ki je šel v zgodovino kot Velika oktobrska revolucija. Letos mineva od tega dogodka petdeset let, pol stoletja od trenutka, ko so prvič v zgodovini prevzeli oblast v roke delavci, kmetje in vojaki: pol stoletja od rojstva nove socialistične države, torej pol stoletja spreminjanja socialistične teorije v socialistično prakso.

Zmaga revolucionarnega gibanja pred 50 leti je bila gotovo najpomembnejši dogodek stoletja — ne samo za Rusijo, takratni dogodki so pretresli ves svet, saj so napovedali prihod novega obdobja v zgodovini človeštva — socializem. Geslo »tovarne delavcem, zemljo kmetom« se je začelo postopoma in v raznih oblikah uresničevati v številnih državah. Ne povsod z oboroženo revolucijo kot v Rusiji, toda tudi povsod drugod je postajal delovni človek faktor, mimo katerega danes nikjer ni več mogoče oblikovati družbenega življenja.

Obletnica socialistične revolucije nikakor ni zadeva samo Sovjetske zveze — »dežele oktobra«. Dogodki pred petdesetimi leti so temeljito preusmerili dotedanji razvoj človeštva v celoti. Pod vplivom zmagovalne revolucije v Rusiji so nastajale revolucionarne delavske partije tudi v drugih državah ter v eni bolj v drugi manj uspešno vplivale na proces družbenega razvoja. Niti najbolj konservativna dežela si danes ne more več privoščiti klasičnega kapitalističnega sistema, ki bi v delovnem človeku gledal le objekt za izkoriščanje, ne pa subjekt soodločanja, da niti ne govorimo o vseh tistih deželah, v katerih je delavski razred danes sploh že odločilni činitelj in reprezentant ljudske demokracije.

Vplivi dogodkov, ki so se pred petdesetimi leti odvijali v Rusiji, so svojo zgodovinsko vlogo odigrali tudi med drugo svetovno vojno, ko so revolucionarne sile širom sveta skovali v močno protifašistično fronto, ki je po zmagi nad skupnim sovražnikom v mnogih državah privedla hkrati tudi do spremembe družbenega sistema. Danes noben razsoden človek ne bo več zanikal obstoja cele vrste socialističnih dežel, kakor ni mogoče zanikati, da so se razmere bistveno spremenile tudi v veliki večini kapitalističnih držav. Ideja napredka, ki je bila med pariško revolucijo leta 1871 še obsojena na neuspeh ter je svojo prvo veliko zmago slavila pred petdesetimi leti v Rusiji, prodira neustavljivo naprej. Uresničevanje te ideje je lahko različno in nujno prilagojeno razmeram v posamezni državi, toda cilj je povsod isti: osvoboditev vsega delovnega človeštva, ki hoče živeti v svetu brez izkoriščanja in zapostavljanja, v svetu medsebojnega spoštovanja in miru.

Stvarnost, ki jo kaže svet ob petdesetletnici socialistične revolucije, je vsekakor dovolj prepričljiva, da ob tej obletnici upravičeno lahko govorimo o »obletnici stoletja«, kajti v tem stoletju noben drug dogodek ni tako odločilno vplival na ustroj človeške družbe, kot pa razvoj, ki je sledil zgodovinskimi strelom 7. novembra 1917 na križarke »Aurore«.

Sovjetska zveza se pripravlja na proslave 50-letnice revolucije

Te dni prihajajo v Moskvo delegacije iz vseh predelov sveta, da se udeležijo velikih proslav ob 50-letnici oktobrske revolucije. Napovedano je bilo, da se bo ob tej priložnosti zbralo več kot sto tujih partijskih in vladnih delegacij oziroma delegacij komunističnih in delavskih partij ter več kakor 850 predstavnikov raznih naprednih organizacij v svetu. Delegacije socialističnih dežel vodijo najvišji partijski oziroma državni funkcionarji; vladne delegacije pa so napovedane tudi iz številnih afriških dežel. Povabilo sta odklonili samo albanska in nizozemska partija.

Velike proslave 50-letnice oktobrske revolucije se začenejo danes v Moskvi, kjer bodo imeli v Kremlju slavnostno zasedanje CK sovjetske KP, vrhovni sovjet Sovjetske zveze in vrhovni sovjet ruske federacije. O pomenu velike oktobrske socialistične revolucije bo govoril generalni sekretar CK KP Sovjetske zveze Leonid Brežnev. V prihodnjih dneh bodo slavnostne seje partijskih komitejev ter mesnih in pokrajinskih svetov po glavnih mestih vseh sovjetskih republik. V nedeljo bodo v Moskvi položili vence na Leninov mavzolej in spomenik neznanemu junaku, medtem ko bodo glavne proslave tega dne v Leningradu, nekdanjem Petrogradu, kjer se je pred pidesetimi leti začela revolucija. Prihodnji ponedeljek bo praznovala Moskva v mestnem okviru, na dan revolucije 7. novembra pa bo na Rdečem trgu velika vojaška parada, pri kateri bodo prikazali najsodobnejšo vojaško opremo in orožje; tradicionalni govor ob Leninem mavzoleju bo ob tej priložnosti imel obrambni minister maršal Grečko.

IZVRŠNI SVET SLOVENIJE:

Razprava o manjšinah

Odbor izvršnega sveta Slovenije za samoupravljanje in notranjo politiko je na svoji zadnji seji med drugim razpravljal tudi o položaju in aktualnih vprašanjih slovenske manjšine v Avstriji in Italiji. Pri tem je bila poudarjena stalna zavzetost matičnega naroda za razmere v zamejstvu. Odbor je sklenil o teh vprašanjih poročati na seji izvršnega sveta skupščine SR Slovenije.

Tekma za osvojitve vesolja:

Sovjetska zveza dve leti pred Ameriko

V znanstvenih krogih Vzhoda in Zahoda prevladuje mnenje, da je v tekmi za osvojitve vesolja znova prevzela vodstvo Sovjetska zveza, o kateri menijo, da ji bo najmanj dve leti prej kot Ameriki uspelo poslati prvega človeka na Luno.

To nenadno spremembo v mišljenju tudi tistih, ki so doslej vedno govorili v vodstvu Amerike, je povzročil zlasti uspeh, katerega so sovjetski znanstveniki dosegli v začetku tega tedna. Najprej so 27. oktobra izstrelili na krožno pot okoli Zemlje vesoljsko ladjo »Kozmos 186«, v ponedeljek tega tedna pa je sledila še ladja »Kozmos 188«. Obe vesoljski kabini, ki sta bili brez človeške posadke, sta se v vesolju avtomatično združili ter tri ure in pol skupno nadaljevali krožno pot. Potem sta se na znamenje z Zemlje spet avtomatično ločili in se vrnili vsaka na svojo lastno pot okoli Zemlje. Končno je »Kozmos 186« na povelje zapustil vesolje in rahlo pristal na Zemlji na pred določenem mestu.

Da je združevanje vesoljskih kabin možno, so sicer najprej demonstrirali Američani, ki pa so ta manever izvedli s človeško pomočjo. Sedanji uspeh sovjetskih znanstvenikov je zato vsekakor večji, ker pri-

proslave ob 50-letnici revolucije bo sovjetska televizija prenašala v 66 jezikih Sovjetske zveze, poleg tega pa še v 61 tujih jezikih. S pomočjo sistema »Orbita« in satelita »Strela« bo televizijske programe praktično lahko gledala vsa Sovjetska zveza, kar velja še posebno za današnje slovesno zasedanje v Kremlju, za nedeljske proslave v Leningradu ter za parado, ki bo prihodnji terek v Moskvi. Glavne svečanosti pa bodo prenašale tudi mednarodne televizijske mreže Evrovizije in Intervizije, tako da bo proslave ob 50-letnici revolucije lahko spremljal širni svet.

Razlike v svetovnem gospodarstvu

predstavljajo nevarnost za svetovni mir

V Alžiru se je prejšnji teden zaključila prva konferenca ministrov držav v razvoju, ki se je po štirinajst-dnevni razpravi obrnila na svetovno javnost s posebno »Alžirsko listino«. O tej zaključni deklaraciji prevladuje mnenje, da pomeni važen korak naprej, ker predstavlja enotno stališče vseh na konferenci zastopanih 86 držav v razvoju, in to kljub temu, da je med konferenco prišlo večkrat do precej različnih pogledov med predstavniki treh velikih skupin — namreč afriških, azijskih in latinoameriških držav.

Pri tem dokumentu gre predvsem za manifestacijo skupnega stališča, ki ga nameravajo dežele v razvoju zastopati na drugem zasedanju konference OZN za trgovino in razvoj (UNCTAD), ki bo februarja in marca meseca prihodnjega leta v New Delhiju. »Alžirska lista« že uvodoma ugotavlja, da bi katastrofa, s katero bi se srečal svet, če se bo nadaljevalo sedanje poglobljanje prepada med razvitimi in nerazvitimi deželami, postala takšna, da se ne bo več mogoče zadovoljiti s tradicionalnim načinom reševanja problema nerazvi-

ZVEZNI PREZIDENT JONAS:

Demokracijo je treba čuvati

Ob nedavnem državnem prazniku je imel zvezni prezident Jonas na skupni slavnostni seji parlamenta in zveznega sveta govor, v katerem je poudaril, da je treba demokracijo čuvati in jo varovati tudi pred najmanjšo nevarnostjo. Če bi demokraciji kdaj grozila tudi še tako manjšna nevarnost, je iz udobnosti in nezanimanja ne bi smeli ignorirati, marveč ji od vsega začetka napovedati boj, preden bi bilo prepozno. »Čuvajmo naš socialni red, ki je osnova socialnemu miru; čuvajmo ustavo, ki nam jamči obstoj republike in svobodo državljanov.«

Opozoril je tudi na številne nevarnosti, ki grozijo svetovnemu miru ter med drugim poudaril: Čeprav Avstrija kot majhna dežela ne more spregovoriti odločilne besede, naj svet kljub temu sliši naš klic po sporazumevanju in miru. Z vsemi močmi hočemo utrjevati mirovna prizadevanja, z našimi sosedi vzdrževati prijateljske odnose in predvsem strogo upoštevati našo nevtralnost. »Iz izkušenj preteklosti Avstriji vemo, kako važno je miroljubno in razumno sožitje z drugimi narodi; zato imamo razumevanje za zahteve današnjega časa, za globoko željo človeštva po miru.«

Avstrijsko ljudstvo se ne zapira pred ves svet obsegajočimi posledicami tehničnega razvoja ter njegovih gospodarskih in političnih vplivov. Zavedamo se, da je naša usoda vedno bolj povezana z usodo vsega sveta. Toda zavedati se moramo tudi tega, da je naša domovina tukaj, v tej deželi Avstriji z njeno veliko zgodovinsko preteklostjo, kjer se zgodovina ni delala le v palačah gosposke, marveč tudi v bajtah kmetov in delavcev.«

razlik v svetovnem gospodarstvu je v svojem zaključnem govoru opozoril tudi predsednik konference alžirski zunanji minister Buteflika. Dejal je, da je svetovno gospodarstvo zdaj pred problemi, ki ogrožajo svetovni mir. »Prihodnost človeštva bo zasenčena, dokler bodo blaginja bogatih držav in moč, ki iz tega izhaja, v službi politike dominacije in zavojevanja. Treba je dokončno zaključiti dobo kolonializma in nekolonializma, odnosi sile pa se morajo nadomestiti z odnosi zdravega in lojalnega sodelovanja na svetovni ravni. Samo to je pot rešitve za vse narode sveta, ki jih njihovo tesno sožitje obsoja, da delijo isto usodo.«

Konfederacija za mir in razorožitev

odločno obsoja ameriško vlado zaradi Vietnam

Izvršni odbor mednarodne konfederacije za mir in razorožitev, ki je zasedal v Bolgariji, je bil soglasno mnenja, da še zdaleč niso izkoriščene vse možnosti za izvajanje moralnega pritiska na ameriško vlado, katero je konfederacija odločno obsodila zaradi njene politike v Vietnamu. S posebnim zadoščanjem so udeleženci zasedanja ugotavljali, da je v zad-

njem času prišlo do pomembnih sprememb tudi v ameriški javnosti, kjer se stalno večja odstotek tistih, ki so mnenja, da je vojno angažiranje Amerike v Vietnamu napaka.

Spričo tega dejstva konfederacije za mir in razorožitev ne izključuje možnosti, da bi se predsednik Johnson pod pritiskom javnega mnenja le odločil za prekinitev bombardiranja Severnega Vietnamu. Vendar pa v tej zvezi obstoji nevarnost, da bi ameriška vlada takšno prekinitev povzela s pogojem, da mora Severni Vietnam takoj pokazati pripravljenost za pogajanja. Če bi potem ne prišlo do »konkretnih mirovnih pobud«, bi Amerika spet obnovila bombardiranje, domači in svetovni javnosti pa stvari prikazala tako, kot da je Severni Vietnam »odbil ponudeno roko sprave«. Zato so udeleženci posvetovanja v Bolgariji poudarili, da mora biti težišče sedanjega boja konfederacije na zahtevah o brezpogojni in dokončni prekinitvi bombardiranja Severnega Vietnamu, kajti Washingtonu se nikakor ne sme dovoliti, da bi zavajal javnost s propagandistično mirovno akcijo, ki v resnici sploh ne bi bila iskreno mišljena.

Na zasedanju v Bolgariji so razpravljali tudi o krizi na Srednjem vzhodu ter se je pokazalo, da se je razpoloženje v zahodni Evropi glede Izraela v zadnjem času bistveno spremenilo. Zdaj namreč tudi v zahodnih deželah ne odobravajo več tega, da hoče Izrael z arabskimi deželami razpravljati s pozicij sile.

EXPO 67 zaključena

Letošnja svetovna razstava »Človek in njegov svet« — znana pod kratico »EXPO 67« — v Montrealu je bila po 185 dneh trajanja v soboto minulega tedna zaključena. Bila je razstava rekordov. Obiskalo jo je nad 50 milijonov ljudi, med njimi 60 predsednikov držav in monarhov ter 35.417 novinarjev in dopisnikov. V času njenega trajanja je 1034 ansamblov in umetniških skupin privedilo 17.823 gledaliških predstav, baletnih nastopov in orkestralnih koncertov.

Ta velika mednarodna gospodarska in kulturna revija je stala 404,8 milijona dolarjev, dohodkov pa je prinesla 247,3 milijona dolarjev. S tem je zaključena z deficitom 157,5 milijona dolarjev. Največjo korist od nje je imelo Mesto Montreal, kajti ob njenem zaključku je dobilo podarjenih 51 od skupno 62 paviljonov. Z njihovo pomočjo bo mesto razstavniše spremeni v velik kulturni center.

Za dobro počutje obiskovalcev je skrbelo 25 tisoč uslužbencev. V 80 restavracijah je bilo prodanih 92 milijonov obedov, 36 restavracij pa je imelo svojo nacionalno kuhinjo. 75.000 oseb je pri obisku razstave zbolelo in so jih morali zdraviti v bolnišnicah, 25.000 otrok pa se je zgubilo na razstavnišču.

Največ zanimanja je zbudil sovjetski paviljon. Ogledalo si ga je 15 milijonov obiskovalcev, medtem ko si je ameriškega in francoskega ogledalo po 9,5 milijona obiskovalcev. Na četrtem mestu je po številu obiskovalcev češkoslovaški paviljon, ki ga je obiskalo 8,6 milijona ljudi.

Kupna moč denarja v Evropi nazaduje

Primerjava kupne moči denarja, ki je v veljavni po zahodnoevropskih deželah, kaže, da je bilo leta 1961 mogoče za isti denar kupiti več, kakor je bilo mogoče kupiti lani. Najmanj je v tem času kupna moč denarja padla v Zahodni Nemčiji in Belgiji, najbolj pa v Španiji. V prvih dveh državah je njegova kupna moč padla za 14 odstotkov, v Španiji pa za 33 odstotkov. Na Danskem je padla za 25 odstotkov, na Holandskem in v Italiji za 21 odstotkov, na Švedskem za 20 odstotkov, v Švici, Avstriji in Angliji za 17 odstotkov, v Franciji pa za 16 odstotkov.

V tem obdobju je torej naša država razmeroma dobro odrezala. Vse slabši je postala vrednost šilinga v primerjavi med njegovo kupno močjo med lanskim in letošnjim prvim polletjem. V tej primerjavi se je uvrstila že med štiri države, v katerih je kupna moč denarja najbolj padla. Primerjava namreč kaže, da je tekem enega leta kupna moč šilinga nazadovala za 3,8 odstotka. Bolj je nazadovala le še na Švedskem, Danskem in v Španiji, kjer je nazadovala za 4,2, 4,9 in 5,7 odstotka. Skoraj v isti meri kot v Avstriji je padla kupna moč denarja v Švici in sicer za 3,7 odstotka. V Angliji je padla za 3,3, v Italiji za 2,9 v Franciji za 2,6, na Holandskem za 2,5, v Belgiji za 2,4, v Zahodni Nemčiji pa le za 1,8 odstotka.

Tako sodi Avstrija med tiste države, kjer je v primerjavi med prvim polletjem 1966 in med prvim polletjem 1967 kupna moč najbolj nazadovala. Sorazmerno je kupna moč denarja nazadovala le še v Angliji, medtem ko se je pričela na Holandskem in v Italiji kupna moč denarja spet stabilizirati. Močnejše nazadovanje kupne moči je v isti primerjavi mogoče ugotoviti tudi v Združenih državah Amerike. Medtem ko je tam vrednost denarja med 1961 in 1966 nazadovala le za 8 odstotkov, v povprečju torej za 1,6 odstotka letno, je med lanskim prvim in letošnjim prvim polletjem nazadovala za 2,6 odstotka.

Sibirija zakladnica Sovjetske zveze

Milijarde rubljev, ki jih je vložila Sovjetska zveza v času od resničnega odprtja Sibirije, ki se je začelo pred 10 leti, v to prostrano deželo med Uralom in Tihim oceanom, med Kitajsko in Lednim morjem, se že bogato obrestuje. Zakladnica Sibirija, ki daleč zasenčuje zakladnico Urala, se je začela odpirati. Sibirija, ki so jo rodovi pred nami poznali le kot deželo pregnanstva, je medtem postala vir bogastva, izobilja in oblasti, za Moskvo pa ključ bodočnosti. Sibirije ne pokrivajo le neizmerno večji gozdovi kot z lesom bogato Skandinavijo. Danes je že znano, da ima mnogo več diamantov, kot Južna Afrika, nafte in podzemeljskega plina več kot Bližnji vzhod, znatno več premoga kot vsa Severna Amerika in ogromne količine barvastih kovin. K temu se pridružujejo še bogata ležišča različnih dragocenosti, kot so živo srebro, kobalt, volfram, titan in uran. Zlato, ki leži v Sibiriji, popolnoma zadošča, da reši Moskvo prejšnjih skrbi za devizne rezerve.

Poleg diamantov pod ledeno odejo Jakutije so odkrili samo letos in samo na področju Novosibirska nafna ležišča, ki lahko krijejo vse potrebe sibirskeske industrije za pol stoletja. Petrolejska ležišča zahodne Sibirije cenijo na mnogo milijard ton, zaloge podzemeljskega plina pa na mnogo bilijonov kubičnih metrov. Celo v plitvem obalnem morju pred obalo Lednega morja so pred kratkim ugotovili ležišča nafte. Pri Bakinarju so geologi ugotovili nad 100 milijon

Gospodarski položaj se še naprej slabša

Gospodarska recesija v naši državi dobiva čedalje bolj podobo trajnejše gospodarske krize. Tej ugotovitvi se ni mogel izogniti niti generalni sekretar ÖVP, dr. Wilderm, ko je minul petek v generalni debati avstrijskega parlamenta k državnemu proračunu za leto 1968 zaradi tega razmeroma ostro kritiziral svojo stranko, zlasti pa njeno vlado. Gornjo ugotovitev pa najbolj neusmiljeno navaja zadnje mesečno poročilo avstrijskega inštituta za gospodarsko raziskovanje. Iz tega poročila namreč sledi, da industrijska proizvodnja še naprej upada, da cene še naprej naraščajo, da turizem tudi v avgustu in septembru ni prinesel donosov minulega leta in da nevarnost brezposelnosti čedalje nagelje narašča.

Čeprav je tekem leta prišlo do zvišanja osebnih dohodkov delojemalcev, je industrija v septembru na mezdah izplačala za 0,4 odstotka manj, kot v septembru 1966, ker je število zaposlenih nazadovalo za skoraj 4 odstotke. Industrijska proizvodnja letošnjega poletja je bila za 1 odstotek nižja kot lani, pri čemer je proizvodnja industrije investicijskega blaga nazadovala celo za 5 odstotkov. Gradbeništvo je poletje trpelo nad pomanjkanjem naročil, z njim pa so na pomanjkanju naročil trpela tudi transportna podjetja, v gotovi meri tudi zaradi tega, ker je razvoj turizma pričel upadati in ker je bil

Konzumno združništvo pred pomembnimi reformami

V soboto in v nedeljo je na Dunaju v sejnemski palači zasedal občini zbor Zveze avstrijskih konzumnih zadrug. Občnemu zboru te pomembne organizacije samopomoči proti izkoriščanju na trgu je prisostvoval tudi zvezni prezident Jonas ter številni predstavniki delavskih združenj, saj so konzumne zadruge eden glavnih stebrov delavcev in nameščenecv. Njihova vloga in vpliv na trgu sta najbolj razvidna iz tega, da oskrbujejo s svojimi 1530 poslovalnicami okroglo 1,4 milijona prebivalcev z osnovnimi življenjskimi potrebščinami. S tem igrajo na trgu podobno vlogo, kakor jo na delovnem mestu igrajo sindikati. Njihova posebnost pa je tudi v tem — kakor je dejal zvezni prezident Jonas — da niso na lovu za cenensimi efekti, marveč da neprenehno poskušajo z izboljšanjem strukture stroškov izboljšati usluge svojim članom, s čemer doprinajajo k ostvaritvi zdrave osnove za stalno gospodarsko rast.

Tokratni občini zbor se je baval predvsem z vprašanjem razvoja integracije v konzumnem

ludi v avgustu in septembru slabši kot lani. Inštitut za gospodarsko raziskovanje se v svojem zadnjem mesečnem poročilu bavi tudi z naraščajočo brezposelnostjo. V septembru je število zaposlenih nazadovalo za nadaljnjih 4500 na 2,4 milijona oseb, medtem ko je število oseb, ki so iskale zaposlitve naraslo za 4100 na okroglo 41.000, v prvi polovici oktobra pa na 48.300. Temu nasproti število prostih delovnih mest čedalje bolj nazaduje, zlasti v gradbeništvu. Inštitut iz tega zaključuje, da bo prišlo v prihodnjih mesecih do brezposelnosti, ki je Avstrija v zadnjih letih še ni doživela.

zadržništvo. V tozadavnem referatu je direktor Zveze avstrijskih konzumnih zadrug, dipl. trg. Franz S c h m i d t dejal, da sedanja stopnja te integracije ne zadošča več zahtevam razvoja na trgu. Na poti integracije konzumnih zadrug bo treba podzvzeti nadaljni korak. Le-ta naj bi obstojal v ustanovitvi združenja, ki bi povezovalo in usmerjalo osrednje tri organizacije konzumnega združništva, to je Zvezo konzumnih zadrug, centralno hranilnico in posojilnico ter velenabavno družbo konzumnih zadrug (GÖC), k reševanju konzumnega združništva.

To sodelovanje in usmerjanje bi bilo po njegovih izjavah zlasti potrebno na področju nabave in mreže razdelitve blaga, pa tudi na področju financiranja investicij in poslovanja konzumnega združništva ter na področju vzgoje in šolanja naraščajo za njegov vodilni kader in potrebnih strokovnjakov na specialnih področjih konzumnega združništva, končno pa tudi na področju informativne službe v prid članov in konzumentov.

Razvoj jugoslovanskega turizma v zadnjih 15 letih

Na nedavnem zboru turističnega gospodarstva v Rogaški Slatini so obravnavali razvoj turizma v Sloveniji v zadnjih 15 letih. Pri tem je bilo povedano, da se je med letom 1953 in letom 1966 število turističnih nočitev v Sloveniji povečalo od 1,277.000 na 3,840.000. K povečanju nočitev so pripomogli zlasti inozemski turisti, katerih število nočitev se je v tem razdobju povečalo za 1200 odstotkov, medtem ko se je število nočitev domačih turistov povečalo le za 82 odstotkov. Ne glede na to pa so bili pri nočitvah še lani domači turisti na prvem mestu. Na nje je odpadlo 53,9 % nočitev, medtem ko je na inozemske turiste odpadlo 46,1 odstotka nočitev. Letos pričakujejo, da bosta inozemski in domači turizen na nočitvah v enaki meri udeležena.

Leta 1953 so v Sloveniji našli 11.591 turističnih postelj. Njihovo število se je do leta 1965 povečalo na 43.499 ali za 460 odstotkov, medtem ko se je število nočitev pove-

čalo le za okroglo 300 odstotkov. To povečanje turističnih postelj gre predvsem na račun prvih treh let, kajti v desetletju 1956—1966 se je po hotelih, penzionih, motelih in zdraviliščih število postelj povečalo le za 86 odstotkov od 7625 na 14.180.

Glede bodočega razvoja turizma v Sloveniji računajo, da se bo število nočitev do leta 1970 povečalo na 5,7 milijona in da bo v tem času število nočitev domačih turistov močnejše naraslo, kot število nočitev inozemskih turistov. Število nočitev slednih bo po računih leta 1970 znašalo le 2,7 milijona, medtem ko bo število nočitev domačih turistov predvidoma naraslo na 3 milijone. Da bi ponudba zadostila naraščajočemu povpraševanju po nočitvah, bi morali do leta 1970 zgraditi še nekaj turističnih objektov, urediti še okoli 10.000 restavracijskih sedežev in preurediti tujske sobe z okroglo 9800 ležišč. V ta namen pa bo potrebnih okoli 53 milijard sedanjih dinarjev.

POŠIROKEM SVETU

KÖLN. — Po enoletnem procesu je sodišče v Kölnu izreklo sodbo v obravnavi proti dvema bivšima funkcionarjema nacističnega koncentracijskega taborišča Mauthausena, kjer so nacistični zločinci med drugo svetovno vojno umorili več kot 100.000 ljudi. Danes 50 let stari bivši SS-Untersturmführer Streitwieser, ki je vodil več podružnic taborišča Mauthausen, je bil obsodjen na došmrtno ječo, medtem ko je bil bivši politični šef taborišča Mauthausen SS-Obersturmführer Schulze obsodjen na 15 let ječe. [V Avstriji bi bila vsaj po dosodnji praksi — oba vojna zločinca verjetno oprostena.]

BOHINJ. — V Bohinju se je z delovno konferenco zaključilo mednarodno srečanje slovenskih, korških in italijanskih esperantistov, ki so se ob tej priložnosti zavzeli za večjo uporabo mednarodnega jezika zlasti v turizmu. Prihodnje leto bodo na Bledu organizirali festival popevk in lutkovnih gledališč v esperantu, medtem ko bodo o nadaljnjih možnostih uveljavljanja tega jezika razpravljali na srečanju, ki bo prihodnje leto v Trstu.

LOS ANGELES. — V govoru v Los Angelesu se je predsednik letošnje glavne skupščine OZN, romunski zunanji minister Corneliu Manescu, zavzel za trajno rešitev krize na Srednjem vzhodu, kar je po njegovem mnenju izjemno nujen problem. Ta rešitev mora biti v skladu z življenjskimi interesi vseh narodov tega območja. Prav tako se je Manescu zavzel za to, da bi napravili konec vojni v Vietnamu, ker bi le-ta lahko izvala nove nevarnosti za mir. Pri tem je dejal, da bi morali Vietnamu pustiti, da sam sklepa o svoji sodbi. Končno je Manescu še poudaril, da bi umik tujih enot z ozemlja drugih držav lahko precej prispeval k izboljšanju političnega in moralnega ozračja v Evropi in v svetu sploh.

TEL AVIV. — Odnosi med Izraelom na eni ter arabskimi deželami na drugi strani so se v zadnjem času znova poslabšali. Bitven del krivde za to poslabšanje nedvomno nosijo izraelski državniki, katerim je zmaga v nedavni vojni na Srednjem vzhodu očito zlezla v glavo, tako da o reševanju krize zdaj najraje govorijo s pozicij sile. V ta okvir sodijo tudi izjave predsednika izraelske vlade Levija Eiskola, ki je v nekem govoru apeliral, naj se poveča priseljevanje Židov iz zahodnih držav, da bi naraslo izraelsko prebivalstvo »velikega Izraela«. Eiskol je dejal, da potrebujejo dotok Židov tako za sam Izrael, kakor tudi za »mesta, v katerih nas sedaj ni, nosijo pa biblijska imena«. Politični opazovalci iz tega sklepa, da vključuje izraelski državnik v meje Izraela tudi okupirana arabska ozemlja zahodno od reke Jordan.

STOCKHOLM. — Češkoslovaški zunanji minister Václav David bo v kratkem uradno obiskal Švedsko in Finsko. Na Švedskem bo obisk češkoslovaškega ministra trajal od 20. do 22. novembra, nato pa se bo David za štiri dni ustavitel na Finskem.

WASHINGTON. — Izgube ameriških enot na vietnamskem bojišču so letos za 70 odstotkov večje kot lani. V desetih mesecih tega leta je v Vietnamu padlo 7456 ameriških vojakov in oficirjev, medtem ko jih je lani celo leto padlo »le« 5006. Te podatke je javnosti sporočilo ameriško obrambno ministrstvo, ki je hkrati ugotovilo, da sedanje izgube v Vietnamu ne predstavljajo niti polovico človeških žrtev, ki so jih ameriške vojaške sile imele v Koreji; prav tako pa teh podatkov tudi ni mogoče primerjati z izgubami med drugo svetovno vojno. Da se ameriško obrambno ministrstvo zaleka k takim precej dvomljivim primerjavam, je samo dokaz, kako izkorišča vsako možnost, da bi se »opravičilo« pred ameriško javnostjo, ki vedno odločnejše zahteva mir v Vietnamu.

MOSKVA. Največje sovjetsko transportno letalo »Antej«, znano tudi pod označbo »AN 22«, je z enim samim potnikom zrušilo 15 dosedanjih svetovnih rekordov. Ta gigantski transporter, ki je registriran za 80 ton tovora, je dvignil v višino 7800 metrov 100 ton blaga. Rekord ameriškega letalstva znaša le 53,5 tone blaga, dvignjenega do višine 2000 metrov. Novi rekord sovjetskega letala so bili za registracijo predloženi mednarodni letalski federaciji.

LONDON. — Britanski ministar za razorožitve in evropska vprašanja Chalfont je poskrbel za pravo politično sanacijo. Za primer, da Velika Britanija ne bi bila sprejeta v Evropsko gospodarsko skupnost, je namreč omenil možnost, da bi Britanska vlada temeljito spremenila svojo evropsko politiko. Pri tem je omenil priznanje Vzhodne Nemčije in izstop iz Atlantiskega pakta. Zunanje ministrstvo je njegove izjave sicer demantiralo z utemeljitvijo, da so »le govorice nastale na podlagi svobodne interpretacije nekoga Chalfontovega privatnega pogovora«, vendar so izzvala silno razburjenje tako v Britanski kakor tudi v mednarodni javnosti.

VARŠAVA. — Na mednarodnem kongresu poljskih pravnikov so sprejeli posebno odločitev, s katero se izrekuje proti zastaranju vojnih zločinov. Na kongresu so ugotovili, da so v Zahodni Nemčiji obsodili doslej samo 9,9 odstotka vojnih zločincev, ki živijo v tej državi in proti katerim se je začela preiskava.

OSLO. — Odbor norveškega parlamenta za podelitev Nobelove nagrade za mir je sklenil, da to nagrado tudi letos ne bo podelil. To pomeni, da odbora zdaj še drugič po vrsti ni smatral nikogar vrednega, da bi mu bila podeljena Nobelova nagrada za mir. Švedska akademija znanosti pa je odločila, da bo letošnji Nobelovo nagrado za fiziko prejel ameriški profesor Hans Bethe, medtem ko bodo nagrade za kemijo prejeli nemški znanstvenik Manfred Eigen ter britanska znanstvenika R. G. W. Norrish in George Porter.

KÖLN. — Predsednik svetovnega cerkvenega odbora nemški pastor Martin Niemöller je na nekem protestnem zborovanju ugotovil, da ameriški vojaki, ki jih zajamejo Vietnamci, niso vojni ujetniki marveč zločinci, katerim je treba soditi po tamkajšnjih zakonih.

LENINGRAD. — V počastitve 50. obletnice oklonske revolucije je v Leningradu zasedel kongres mednarodne zveze sindikatov, katerega se je poleg voditeljev sovjetskih sindikatov udeležilo nad 300 sindikalnih funkcionarjev iz 80 držav sveta.

Otrokova ljubosumnost

Pri otrocih, ki dobijo mlajšega brata ali sestrico, se pogosto dogaja, da postanejo ljubosumni. Prej so bili vedno sami v središču zanimanja, starši so se ukvarjali le z njimi. Potem morajo pa nenadoma spoznati, da je poleg njih še nekdo, ki ga starši vključujejo v svojo ljubezen, mu iz naravne potrebe posvečajo celo več pozornosti itd. Tako dobi otrok občutek zapostavljenosti in zapuščenosti; vedno bolj je prepričan, da imajo starši »rajši« mlajšega otroka, na katerega postaja zato ljubosumen.

Toda otroci niso vedno ljubosumni le na mlajšega brata ali sestrico. Nekateri otroci so že po značaju tako ljubosumni, da postanejo ljubosumni tudi na svoje starše; v šoli so ljubosumni na sošolce, pozneje bodo ljubosumni na svoje prijatelje, nato na zakonca ali pa celo na svoje lastne otroke.

Tako nagnjenje k ljubosumnosti je za prizadete skrajno boleče. Gre za neko bolezen čustvenosti, ki navadno temelji na občutku manjvrednosti.

Medtem ko se druge otrokove napake popravijo z vzgojo, se prirojena in pridobljena ljubosumnost težko odpravi, ker za to ne zadostja le samopremagovanje ljubosumnosti. Če želimo ljubosumnemu otroku pomagati, je še najbolje, da se z njim odkrito pogovorimo o njegovem nagnjenju in da mu primerno dokažemo, da so vzroki njegove ljubosumnosti skoraj vedno le nanišljeni. Jasno dokazovanje pomiri notranjo vročico in razkrogi predstave, ki jih je ustvarila prenapeta domišljija.

Ljubosumni mora spet najti zaupanje vase in v druge, kajti v resnici trpi zaradi pomanjkanja zaupanja. Posebno skrbno je treba paziti, da ne pride do dvoumnih položajev, ki bi mogli opravičiti ljubosumnost. Ta previdnost je potrebna tako v otroštvu kot v mladeništvu in moški dobi, kajti ljubosumni ne preneha biti nemiren, ker želi biti ljubljn in po svoje edinstven.

Ljubosumni se najbolj boji tega, da bi ga zapustili tisti, ki jih ljubi. Vrniti zaupanje, dokazati vdanost, vzdrževati med otroki resnično pravičnost, ne da bi dajali prednost enemu ali drugemu, ponuditi pomoč — vse to prav tako pomaga ljubosumnemu, da bi našel izhod iz svojih nadležnih misli. In končno: vaditi čut kritičnosti, ki ljubosumnemu razjasni njegov značaj. To je sredstvo, ki ga ne smemo zanemariti, ker bo tako videl stvari takšne, kakršne so, in ne takšne, kakršne si jih zamišlja.

Teden slov. gledališč

v okviru mariborske kulturne revije

Maribor se spet pripravlja na svojo tradicionalno kulturno revijo, katere osrednji del — Teden slovenskih gledališč — bo letos razumljivo posvečen slovenskemu gledališkemu jubileju, katerega v sezoni 1967-68 obhajajo vsa slovenska poklicna gledališča. Začetek letošnje kulturne revije v Mariboru bo 13. novembra, trajala pa bo do 22. novembra, medtem ko je gledališki teden določen za čas od 13. do 18. novembra.

Kot uvod v le prireditve bo 13. novembra dopoldne v mariborskem razslavnem salonu Ročovž odprta razstava »Tempelj slovenskega gledališča«, ki jo je za letošnjo stoletnico slovenskega gledališča pripravil gledališki muzej v Ljubljani. Poleg tega bo v Mariboru prirejena razstava »Slovenska scena 1955—1965«, pri kateri bodo sodelovala slovenska gledališča iz Maribora, Celja in Trsta.

Prvo predstavo v okviru gledališkega tedna bo priredila Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, ki bo 13. novembra gostovala v Mariboru s Shakespearovim »Kraljem Learom«. Naslednjega dne bodo obiskali Maribor slovenski gledališčniki iz Trsta, ki bodo uprizorili Pirandellovo delo »Saj ni zares«. Slovensko ljudsko

gledališče iz Celja se bo 15. novembra predstavilo s »Cvetjem zla« Dominika Smoleta, ljubljansko Mestno gledališče pa bo 16. novembra izvajalo Anouilhov »Valček foreadorjev«. Za 17. november sta na sporedu dve gledališki predstavi, in sicer bo popoldne Mladinsko gledališče iz Ljubljane predstavilo dramatisacijo Twainovega »Toma Sawyerja«, medtem ko bo zvečer mariborska Drama uprizorila Shakespearovega »Hamleta«. Zaključno predstavo gledališkega tedna bo imela spet Drama SNG iz Ljubljane, ki bo izvajala Mrakovo »Marijo Tudor«.

V okviru kulturne revije bo v Mariboru tudi simpozij o stoletnici slovenskega gledališča, ki se ga bodo udeležili gledališki teoretiki, praktiki in dramatik. Poleg tega je na sporedu literarni večer slovenskih dramatikov, katerih dela bodo brali gledališki igralci, medtem ko bo 22. novembra koncert okteta Gallus, povezan s podelitvijo tradicionalnih nagrad mesta Maribor za posebne dosežke na področjih kulture in umetnosti.

KULTURNE DROBTINE

• Izdatki za državna gledališča na Dunaju so iz leta v leto večji ter bodo prihodnje leto, kakor je razvidno iz osnutka državnega proračuna za leto 1968, dosegli nov rekord v višini 441,5 milijona šilingov. Od tega je za personalne izdatke določenih 357,8 milijona šilingov, medtem ko je za stvarne izdatke predvidenih 83,7 milijona šilingov. Nasprotno pa so dohodki teh gledališč predvideni le v višini 126,8 milijona šilingov. Za primerjavo navajamo, da je proračun državnih gledališč lani dosegel le 383 milijonov šil.

• Madžarska narodnostna skupnost v Jugoslaviji je te dni obhajala pomemben jubilej, namreč desetletnico obstoja in delovanja svoje založbe »Forum« v Novem Sadu, ki igra vodilno vlogo v založniškem in novinarskem prizadevanju madžarske manjšine v Jugoslaviji.

• Na 50-letnico revolucije se je temeljito pripravila tudi sovjetska televizija, ki je ob tej priložnosti začela oddajati še svoj četrti redni program, kateri je v preloži mori posvečen kulturnim oddajam. Najbolj razširjen in priljubljen je seveda prvi program, ki ga bo po zaslugi televizijskih satelitov v kratkem lahko sprejemalo več kot 100 milijonov sovjetskih državljanov. Drugi program je namenjen predvsem Moskvi in okolici ter služi v veliki meri poskusnim oddajam, medtem ko obsega tretji program samo šolske oddaje. Poleg tega pa ima sovjetska televizija od 1. oktobra dalje tudi redne oddaje v barvah.

Celovško gostovanje v Ljubljani

Po nedavnem obisku Akademskega pevskega zbora »Tone Tomšič« iz Ljubljane ter simfoničnega orkestra RTV Ljubljane, ki sta se z uspehom predstavila v Celovcu (o koncertih smo poročali v zadnji številki našega lista — op. ured.), je minuli petek celovški radio vrnil obisk ter z orkestrom in zborom gostoval v Ljubljani.

V dvorani Slovenske filharmonije so koroški gostje — celovški madrigalisti v malem sestavu ter instrumentalisti celovškega Glasbenega krožka — pod vodstvom dirigenta dr. Nikolausa Fheodoroffa izvajali »Čarovni napoj« švicarskega skladatelja Franka Martina. Ob sodelovanju devetih vokalnih solistov, med katerimi sta bila tudi mednarodno priznana sopranistka Laurence Dudoit in tenorist Kurt Equiluz, so navdušenemu občinstvu predstavili staro zgodbo o Tristanu in Izoldi po romanu Josepha Bediera, za katero je Frank Martin napisal svojstveno glasbo, ki je napravila globok vtis zdaj v Ljubljani prav tako kot pred meseci pri prvi uprizoritvi v Celovcu.

Predstave so se udeležili tudi številni predstavniki kulturnega in javnega življenja Slovenije, medtem ko sta bila iz Celovca navzoča mestni svetnik dr. Romach in intendant celovškega radia prof. Goritschnig. Gostovanje je izzvenelo kot nov prispevek k uspešno se razvijajočemu sodelovanju, s tem pa tudi k čedalje tesnejšim in prijateljskim odnosom med sosednima deželama Koroško in Slovenijo.

Lep denar za grde slike

V Franciji so prišli na sled največji kupčiji s pornografskimi filmi, posnetki in brošurami, v katero je zapletenih okoli dvesto ljudi, med njimi filmski snemalci, fotografi in fotografski tehniki, predvsem pa manekenke in dekleta »s prvih strani« revij, vrednost zaplenjenega »materiala« pa je bila ocenjena na milijon frankov.

Policija je že dalj časa sumila, da obstaja »črna borza pregrehe«, in sicer na kraju, kjer bi jo najmanj pričakovali — namreč v prodajalni verskih predmetov. Na otipljivo sled je spravil policijskega agenta starejši mož, ki je nosil temna očala ter se je na ulici previdno ozrl, preden je prestopil prag tiste trgovine. Policist ga je nato videl, kako si je ogledoval rožne vence in svetniške kipce, nato pa na prodajalkin migljaj izginil v zadnji sobi. Nekaj minut pozneje se je kupec z zavojem pod pazduho vrnil iz trgovine. Policist je stopil k njemu in mu ukazal, naj pokaže, kaj nosi. Mož je zardel in nekaj jecljal, nato pa le pokazal: v zavoju je bila zbirka razkošno opremljenih publikacij, ilustriranih s slikami lepih deklet in postavnih fantov v bolj sugestivnih kakor dvoumnih pozah.

Preiskava se je začela. Med zasliševanjem trgovca in njegovih prodajalk je policija prišla do šefa organizacije ter odkrila zanimive podrobnosti njegove donosne kupčije. Filmski snemalci in fotografi, njegovi »sodelavci«, so vabili manekenke, naj pozirajo za »umetniške akte«; ponujali so jim 300 frankov za posnetek. Potem so stala dekleta pred kamero v mešani družbi in sodelovala v pornografskih filmih, za kar so dobivala

tudi do 3500 frankov. Skrivna tiskarna je tiskala »albeume« v elegantni vezavi, kak ducat knjigarjev in drugih trgovcev pa je te reči prodajal »ljubiteljem« po cenah od 50 do 500 frankov, medtem ko so pornografske filme prodajali po 7000 frankov. Svoje poslovne zveze organizacija ni imela le v Franciji, marveč jih je razširila tudi na Nemčijo, Belgijo in Veliko Britanijo.

Prihodnje leto:

Karavana prijateljstva

bo zajela tri sosedne države

Turistična prireditve »Rancarija«, ki je bila letos omejena več ali manj le na Jugoslavijo, bo prihodnje leto kot karavana prijateljstva zajela tudi Avstrijo in Madžarsko. O tem so se sporazumeli zastopniki vseh treh držav na posvetovanju, ki je bilo prejšnji teden v Mariboru.

Po dosedanjih načrtih bodo rancarske prireditve prihodnje leto od 28. junija do 2. julija. Začele se bodo v Beljaku in zaključile v Barsu na Madžarskem. Iz Avstrije se bo koroški skupini pridružila še posebna štajerska skupina, ki bo prispejala po Muri do Drave in potem skupaj z jugoslovanskimi udeleženci nadaljevala pot na Madžarsko. Prav tako pa se bodo »Rancarije 1968« udeležili mnogi turisti tudi iz Švice, Nizozemske, Belgije in drugih držav, tako da bo res v pravnem pomenu besede »karavana prijateljstva«.

Kako se bo turizem razvijal v bodoče?

Kako ocenjuje nadaljnji razvoj turizma inštitut za gospodarsko raziskovanje?

Ko izhaja iz stališča, da bo v prihodnje v turizmu konkurenčnost ponudbe še bolj odločala kot doslej, meni, da je Avstrija lahko optimistična, ker ima možnosti za zimski šport in celoletni oddih in ker njeno prebivalstvo govori jezik več kot tretin turistov, ki prihajajo v državo in ki dominirajo v evropskem turizmu.

Avstrijska ponudba ni preveč podvržena modnim vplivom menjanja krajev. Lažje je menjati med Italijo in Španijo na eni strani in med afriško severno obalo na drugi strani, kakor pa med Avstrijo in tamkajšnjimi turističnimi kraji. Možnosti mirnega oddiha najdejo turisti v Avstriji prej kot v deželah, ki so se vrgle na modni turizem zgoščenih turističnih centrov. Tudi premik iz dragih v cenejše kraje je v Avstriji enostaven ter ni povezan s preveliko zamudo časa in večjimi stroški.

Na splošno inštitut ugotavlja: Povpraševanje za turističnimi uslugami ima na daljšo dobo gledano solidno osnovo. Želja po oddihu spričo čedalje večjega pomeščanja življenja narašča. Zato je pričakovati, da bo v prihodnje še večje število ljudi želelo nekaj časa preživeti izven vsakodnevnega okolja. Izpolnitev te želje bo še naprej pospeševala motorizacija družin, pospeševal ga bo tudi skrajšan delovni čas in daljši čas oddiha in dopusta, končno pa tudi stopnjujoči se realni dohodek po prebivalcu.

Vendar je računati s tem, da poljuoče družine v prihodnje ne bodo potrošile več denarja, ker zahtevnost človeka v vsakodnevem življenju vidno narašča. Pričakovati je tudi, da se bo delež izdatkov za po-

tovanje v prekomorske in vzhodnoevropske dežele, ki je 1965 pri zahodnonemških, angleških, holandskih in francoskih turistih znašal 14 %, do leta 1980 povečal na 26 %. Do tedaj se ulegnejo dohodki zahodnoevropskih držav od teh in ameriških turistov povečati za 149 %. Pri tem meni inštitut, da bo po tendencah zadnjih let Avstrija v stanju, da bo lahko obdržala dosedanja delež na teh dohodkih.

Avstrija lahko računa, da bo do leta 1980 pri sedanjih cenah njen devizni dotok iz turizma narasel na 25 milijard šilingov. S tem pa povprečni letni porast 3,5 % vendar ne bo več dosegel povprečnega prirasta zadnjih let. Tudi ni pričakovati, da bi rast števila nočitev držala korak z rastjo deviznega

dotoka. Število nočitev se utegne povprečno letno povečati le še za 3 %, kar bi povprečno odgovarjalo porastu nočitev od 43 milijonov leta 1965 na 66 milijonov leta 1980.

Kaj pa turistično še nerazvito podeželje?

V zvezi s tem vprašanjem meni agrarno-gospodarski inštitut zveznega ministrstva za kmetijstvo, da bo treba precej naporov, da se bodo sedanje »vasi oddiha« obdržale in se ustrezno razvile, ni pa računati, da bo po turistično nerazvitih pokrajinah kje uspelo ustvariti nove turistične centre. V glavnem velja to seveda za nižinske predele Nižnje Avstrijske, Gradiščiške in jugovzhodne Štajerske. K temu ugotovitvama še dodaja, da bodočnost avstrijskega turizma ni več v »masi«, marveč v diferencirani, potrebe kvalitete si svesti ponudbi s posebno nego naravnih in kulturnih posebnosti določenih krajev, ki so pripravni za oddih.

Osnovna zapoved: konkurenčnost ponudbe!

Inštitut za gospodarsko raziskovanje svojo prognozo o razvoju turizma v Avstriji v bodočnosti zaključuje z naslednjimi bistvenimi ugotovitvami:

Devizni dotok, ki ga državi prinaša inozemski turizem, bo do leta 1980 v glavnem naraščal tako, kakor je pričakovati, da bo naraščal avstrijski nacionalni bruto produkt

(doslej je močnejše naraščal — op. pisca). S tem razvojem pa se potreba po zaposlenih v turizmu ne bo zmanjšala, marveč bo prej narasla, kajti usluge ni mogoče tako racionalizirati kot druge gospodarske dejavnosti.

Bodoči razvoj turizma se ne bo toliko gibal v mejah razvoja mednarodnega povpraševanja, kakor v mejah konkurenčnosti ponudbe avstrijskih turističnih podjetij. Turistično gospodarstvo si je doslej lahko oskrbelo potrebno delovno silo in kapital za svoj razvoj, v prihodnje bo to težje. Odseljavanja ljudi iz kmetijstva, ki je turističnemu gospodarstvu dajalo doslej razmeroma ceneno delovno silo, v prihodnje ne bo več tako močno, kot je bilo. Na dolgo gledano bo turistično gospodarstvo potrebni kapital in delovno silo privabilo le, če bo lahko z drugimi podjetji konkuriralo pri obrestovanju in pri plačah. V tem pa se skriva nevarnost nadaljnega podraževanja turističnih uslug, ki bo upravičena le, če bo kvaliteta ponudbe tako narasla, da bodo turisti pripravljeni na dan dopusta izdati več denarja. To vprašanje pa ne bodo mogla rešiti turistična podjetja sama, že manj zasebni oddajalci turističnih sob, rešiti ga bo treba z ustreznim dalekosežnim načrtom turistične infrastrukture.

Blaž Singer

Uporabljeno gradivo:
Statistisches Handbuch für Kärnten 1961—1966
Monatsberichte über die Österreichische Landwirtschaft
1967 — 5, 7, 8

Geschehen
in

Südkärnten

II

Nach vorheriger Einladung empfing der neu akkreditierte Botschafter der SFR Jugoslawien in Wien und bevollmächtigte Minister Lazar Mojsov am 2. Oktober in den Räumen des jugoslawischen Generalkonsulates in Klagenfurt den Obmann des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten Dr. Franci Zwitter und den Obmann des Rates der Kärntner Slowenen Dr. Valentin Inzko. Dem Empfang wohnten der Generalkonsul der SFR Jugoslawien in Klagenfurt Ing. Karmela Budihna und Konsul Zeljko Jeglič bei. Anlässlich des Empfanges wurden aktuelle Fragen der slowenischen Minderheit in Kärnten besprochen.

Nach den Sommermonaten lebte der Kultur- und Musikauswärtiger der Kärntner Grenzgebiete und den Kulturorganisationen Sloweniens wieder auf. Am 1. Oktober besuchte zum dritten Mal der Kammerchor des Kulturvereines Kropa den befreundeten slowenischen Kulturverein Radise/Radsberg und gab dort in Anwesenheit der Gemeindevertreter ein qualitativ hochwertiges Konzert. Zum Schluss sprach der Chor aus Kropa dem Chor des Kulturvereines Radise/Radsberg eine Einladung nach Kropa aus. Am Vorabend gastierte der Chor aus Kropa in Globasnica/Globasnitz.

Am 14. Oktober stattete der AGV „Stahlklang“ aus Borovlje/Ferlach mit seinem Männerchor und dem Stadtkor der Kulturverein „Lejze Kokol“ in Rače bei Maribor einen Gegenbesuch ab. Ein Chor und ein instrumentales Ensemble des genannten Vereines besuchten am 24. April 1966 den AGV „Stahlklang“ und gaben dort ein Konzert.

Am 22. Oktober gab der berühmte und auch in Kärnten bestens bekannte Akademische Chor „Tone Tomšič“ aus Ljubljana auf Einladung des Slowenischen Kulturverbandes in Klagenfurt im großen Konzerthausaal ein Konzert. Den ersten Teil des Konzertes füllten zum Großteil Madrigale des slowenischen Komponisten Jacobus Gallus — Petelin aus, im zweiten Teil waren Volkslieder der europäischen Nationen vertreten.

Zum österreichischen Nationalfeiertag am 26. Oktober sprach im Studio Kärnten des Österreichischen Rundfunks der Obmann des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten Dr. Franci Zwitter. In seiner Ansprache stellte er fest, daß sich die Kärntner Slowenen als treue österreichische Staatsbürger und mit dem steten Bemühen um seine Heimat keine leere Phrase, sondern eine aufrichtige Erklärung, die bekundet ist mit dem großen Beitrag im Kampfe um die Befreiung Österreichs und mit dem steten Bemühen um seine Erneuerung und seinen Ausbau.

Am Nationalfeiertag legten unter anderen auch der Verband der Kärntner Partisanen und der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten am Mahmal der Opfer für die Freiheit Österreichs in Klagenfurt Kränze nieder.

Am 29. Oktober hielt in Klagenfurt die Kmečka gospodarska zveza — Bauernwirtschaftsverband die diesjährige Jahreshauptversammlung ab, bei welcher die Berichte des Sekretärs Dr. Marko Dumpelnik und des Kammerrates Mirko Kumer behandelt wurden. Die Jahreshauptversammlung schloß mit der Neuwahl des Vorstandes ab.

Regionalni načrt
mestne občine Celovec

V svrhu sprememb regionalnega načrta za mesto Celovec ima vsak lastnik zemljišč v mestni občini Celovec možnost, da do 13. novembra predloži svoje želje in zahteve po njegovi spremembi. Te želje in zahteve je treba predložiti pisмено v sobi 63 v četrtem nadstropju magistrata na Novem trgu v uradnih urah od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. V tem času je mogoče tudi pregled regionalnega načrta. Kdor zamudi ta rok, do leta 1972 ne bo mogel doseči spremembe regionalnega načrta.

URADNE URE

Pokojninska zavarovalnica delavcev, deželno vodstvo Graz, urad v Celovcu ima v novemburu uradne ure v naslednjih krajih:

7. 11. Šmohor, uradno poslopje
 8. 11. Brezje, mestni urad
 14. 11. St. Vid ob Glini, Friesacher Straße 1
 15. 11. Spittal ob Dravi, Lutherstraße 4
 21. 11. Beljak, Kaiser-Josef-Platz 1
 22. 11. Wolfsegg, Weyerplatz
- Uradne ure so povsod od 8 do 12 ure dop.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 55-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 2021 Klagenfurt — Celovec, Postfach 124.

SINDIKALNA MLADINA SPRAŠUJE:

Velikovski okraj pastorek Koroške?

Okrajno vodstvo sindikalne mladine je v nedeljo priredilo diskusijski sestanek, ki je bil zelo dobro obiskan. Na vprašanja mladine, ki so se v glavnem nanašala na gospodarske, socialne in kulturne probleme velikovskega okraja, so odgovarjali deželni poslanec Lubas, velikovski župan Hospin 2. predsednik deželnega zbora dr. Mayerhofer. Vsebinsko vprašanje je bilo mogoče združiti na kardinalno vprašanje; kako dolgo bo velikovski okraj še pastorek Koroške? Ugotovljeno je namreč bilo, da mora zaradi pomanjkanja delovnih mest v okraju šest od 7 fantov in deklet iskati vajiškega mesta izven okraja in da manjka v okraju najmanj 600 novih stalnih delovnih mest.

Uvodoma v diskusijo je deželni sekretar sindikalne mladine Hausenblas govoril o vprašanih mladine v sindikatih, nakar je bilo govora o gospodarskih pogojih okraja v zgodovini zadnjih 50 let. Okraj je bil v tem času gospodarsko zapostavljen in se ni mogel razviti in držati koraka z napredkom v ostalih okrajih. Šele pred desetimi leti je dežela pristopila k izdelavi načrta za povečanje njegove gospodarske moči. Kakor pa so pokazala vprašanja mladine in odgovori predstavnikov okraja, izvajanje tega načrta pričakovani ne more zadovoljevati. Mladina v okraju skoraj nima bodočnosti, ker je turizem dobro razvit le v neposrednem območju Klopinskega jezera in ker v okraju še vedno primanjkuje industrije, ki bi ji bil zagotovljen

uspešen razvoj. Usoda tovarne celuloze v Rebrci pa v sklopu racionalizacije obratovanja število delavcev prej manjšajo, kakor pa večajo. Rafinerija ob naflovodu Trst — Dunaj, ki bi problem mladine v precejšnji meri lahko pomagala rešiti, pa je medtem padla v vodo.

V zvezi s svojimi problemi je mladina upravičeno postavila svojo zahtevo po ustanovitvi vajeni-

25 let elektrarne v Žvabeku

V oktobru je minulo 25 let, odkar je bil spušen v pogon prvi agregat elektrarne Žvabek. Elektrarno je pričela leta 1939 graditi Alpska elektrarska družba, leta 1947 pa jo je v sklopu podržavljenja

škega izobraževališča po vzorcu KELAG. Kritizirala pa je tudi pomanjkanje števila učilnic po šolah, nezadovoljivo stanje cestnega omrežja in turistično nerazvitost večine občin okraja.

elektrogospodarstva v Avstriji prevzela Družba avstrijskih dravskih elektrarn.

S svojo zmogljivostjo 60.000 kilovatom in letno proizvodnjo 350 milijonov kilovatomnih ur je bila žvabeška elektrarna skoraj 10 let največja rečna elektrarna v Avstriji. Tekom 25 let pa je avstrijskemu gospodarstvu in prebivalstvu dobavila 7800 milijonov kilovatomnih ur električne energije. Toliko je doslej še ni dobavila nobena avstrijska rečna elektrarna.

Tekom zadnjih 25 let se je v avstrijskem elektrogospodarstvu mnogo spremenilo in je bil dosežen ogromen napredek v proizvodnji, pa tudi v potrošnji električne energije. V dolgi vrsti elektrarn, ki so nastale v povojnih letih, je sedaj že 12 večjih od žvabeške. Največja med njimi Aschach ob Donavi producira letno 1680 milijonov kilovatomnih ur. Tudi med avstrijskimi

popolnejše oskrbe prebivalstva z živili;
■ strukturalno-politične ukrepe, ki bodo odpravili sedanje razlike v produktivnosti med posameznimi deželami, in
■ učinkovite ukrepe za tiste predele v državi, ki v gospodarskem razvoju zaostajajo in katerih podjetja so v čedalje večjih gospodarskih težavah.

O nekaterih bistvenih vprašanjih, ki jih je občni zbor načel, bomo poročali prihodnjik.

Koroški turizem:

Tudi v septembru manj nočitev

Še bolj kot prejšnji trije meseci, je mesec september potrdil, da bo turistično leto 1966-67 slabše od turističnega leta 1965-66. Tudi v septembru so v deželi naštel manj turističnih nočitev, kot lani. Število nočitev je v primerjavi z lanskim septembrom padlo za 3,68 odstotka od 1.323.694 na 1.274.972 nočitev. Tudi v septembru je šlo to nazadovanje izrecno na račun nazadovanja nočitev zahodnonemških turistov. Število njihovih nočitev je nazadovalo za 6,24 odstotka na 918.391 nočitev.

Kakor v prejšnjih mesecih je bilo tudi v septembru število nočitev domačih turistov večje, od lanskega števila. Naraslo je za 3,56 odstotka na 188.324 nočitev. Celokupno število inozemskih nočitev je temu nasprotno v septembru nazadovalo za 5,64 odstotka na 1.003.430 nočitev. Dobro so v septembru odrezali campingi. Število nočitev v njih se je namreč povečalo za 11,71 odstotka na 61.555 nočitev.

DELAVSKA ZBORNICA ZAHTEVA:

Več načrtnosti za gospodarski napredek

V tork je imela koroška zbornica za delavce in nameščence svoj občni zbor. V zaključni resoluciji zasedanja je delavska zbornica ostro kritizirala sedanjo vladno politiko na področju gospodarstva, ki se zrcali v neprestanih podražitvah in v naraščajoči skrbi delavcev za svoja delovna mesta.

Predsednik zbornice, deželni poslanec Scheiber je v svojem govoru od zvezne vlade zahteval dalekosežne gospodarske koncepte. Pri tem je zlasti zahteval

- izdelavo energetskega načrta, ki bo privedel do koordinacije v energetske gospodarstvu;
- davčno in gospodarsko politiko, ki bo povečala kupno moč;
- investicije na tistih gospodarskih področjih, ki jim bo v prihodnosti dodeljen poseben pomen;
- reformo agrarne politike v svrhu

ČESTITAMO!

Našemu rojaku Eriku Prunču, ki ga imamo v spominu kot organizatorja „odra mladje“, je ministvo za pouk podelilo lektorat za slovenščino na graški univerzi.

Ko mu k tej podelitvi čestitamo, želimo, da bi imel pri svojem nadaljnjem delu na znanstvenem področju obilo uspehov.

»GLOSARJEVI ZAPISKI«

Menjati način

Kaj naj človek razume pod naslovom »krščanska politika«, »krščanska država«, »krščanska umetnost«? Je nekaj takega sploh mogoče? Oznako »krščansko« so si kristjani prišli na jopiče v času, ko so se morali braniti pred napadi in so se zato umaknili izven družbe v izrecno krščanske četrti. V takšnih getih se je ohranjala krščanska misel in se tako ubranila okuženja tujih, sovražnih vplivov. Vseskozi od krščanskih otroških društev do krščanskih učiteljev, od krščanskih skautov do krščanskih nabiralev poštnih znamk, od krščanskih lovcev pa do krščanskih političnih strank se je človek-kristijan zapiral v svoj svet in se obdajal navadno tudi z zaščitnim oklepom. V tem času je bilo poudarjanje krščanstva za mnoge ljudi edino zatočišče.

Toda čas, ko se kristjani niso upali na cesto, je mimo in pričakovali bi, da se bodo zato otreli tudi starega načina. Kajti nova, preobratna doba, kot jo doživljamo, vendar ne vzdržuje metod, ki so bile v rabi pred toliko leti v docela drugačnem okolju. Budni kristjani že dolgo časa razmišljajo, kako zrcaliti v svet svoje verske prepričanje, da bo ustrezalo času; in ljudje smo vendar otroci časa. Za spremembo metode gre torej, ne za nikakšno krajšanje osebnih svobod, ne za zatiranje, »napadanje« druge in drugačne miselnosti, tudi ne za sovražno zahrbtnost, kadar se pojavlja kritična beseda o »krščanskih« priimkih.

Na politični ravni se pogosto ponuja vtis, da imajo tisti, ki pred javnostjo zaprisegajo na krščanstvo, le po-

litične namene. Vedno zapojejo te strune ali zadone registri, kadar gre za važne odločitve: pred volitvami, pred stvarjenjem določenih predpisov, pred uresničitvijo zakonov, pred obstanom ali propastjo določene ideje, tradicije, šege, naroda... Vsakdo sicer ne spregleda, da so ta rotenja krščanske kulture, krščanske demokracije, krščanske dolžnosti le prazne formule.

Sklicevanja na krščanska načela nas ne bo rešilo, ne bo ustavilo razkroja, pač pa solidno delo. Ko bo šlo za odločitve, bo samo verodostojna storilnost prepričala, ne pa klicanje starih čutov. Kdor danes izobeša krščansko zastavo na kateri koli način, dela to, ker se še ni povzpel iz dejenzive, vsaj na znotraj ne. Groteskno bi bilo trditi, da je med Slovenci na Koroškem 4.272 kristjanov — toliko Slovencev je namreč volilo Koroško volilno skupnost pri deželnozborskih volitvah 1965.

»Ali oznaka „krščansko“ pri politični skupini ne pomeni: pogledajte, samo mi smo dobri kristjani, drugi niso. Ne pride tako neposredno do izraza, da v vseh drugih političnih taborih ni kristjanov? Marsikdo izmed nas se drži tega vzorca samo zato, ker se boji, da bi ob spremembi ne izgubil volivcev...« Ta glas tehta tem več, ker prihaja iz vrst krščanskega sindikata, objavljen pa je bil novembra 1965 v »Aufbruch«, listu avstrijskih delavcev in nameščencev.

Da bodo s časom krščanski napisi izginiti v ozadju in se bo krščanstvo zato kazalo v notranjem zdržanju, o tem priča najnovejši razvoj. Tudi mimo Slovencev ne bo mogel iti. In kaj bi že stalo, če bi hodili korak pred časom!

Kajti časi se spreminjajo, da se v njih spreminjamo tudi ljudje.

Slovenska prosvetna zveza

V a b i l o

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze bo

SLOVENSKI OKTET

s koncerti nastopil

- v soboto, 18. novembra 1967 ob 20. uri v Kulturnem domu na Brnci
- v nedeljo 19. novembra ob 11.30 uri v Železni Kapli ob osmih zvečer v dvorani pri Schwarzlu v Pliberku

dravskimi elektrarnami je moral Žvabek prvo mesto odstopiti Kazazam, ko pa bo prihodnje leto pričela obratovati elektrarna na Bistrici v Rožu, se bo žvabeška elektrarna umaknila na tretje mesto.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

ČAJNA. — V ponedeljek zvečer je 26 letni kmet in gostilničar Ignac Andritsch na ovinku med Čajno in Smerčami zgubil oblast nad svojim motornim kolesom, vsled česar se je zaletel v steber mostu, od tam pa ga je vrglo na železniški tir, kjer je mrtev obležal. Kmalu nato je privedel iz Podkloštra osebni vlak. Ker je strojevodja mrtevca na tiru prepoznal opazil, je vlak zavozil čez njega. Prometna nezgoda pri Čajni je od četrta naprej zahtevala deseto človeško življenje na cesti. Vzroka vseh nezgod sta bila predrzna vožnja in prehitavanje v megli in na spolzki cesti.

BELJAK. — Mestna tržnica se je te dni preselila iz Kaiser-Josef-Platza v novo poslopje na Burgplatzu. Kakor je sklenil občinski svet, bo mestna občina nadaljevala z ureditvijo mestnega muzeja. Koroška deželna vlada ji je v ta namen zagotovila pomoč v višini 20 jona šilingov.

ŠT. JAKOB V ROŽU. — Občina se bavi z načrtom gradnje občinskega kopaljšča. S podobnimi načrti se na Koroškem bavi 14 občin, med njimi tudi občine Bilčovs, Otmanje in Stefan v Ziljski dolini. Da bi proučili tehnična vprašanja in gospodarnost takih kopaljšč, so se zastopniki teh občin pred kratkim podali na Tirolsko, kjer so si ogledali vrsto kopaljšč, katerih ureditev je stala okoli milijon šilingov.

CELOVEC. — Prihodnji petek se bo konstituiral pri volitvah 8. oktobra izvoljeni občinski svet. Ker ima SPO absolutno večino, je gotovo, da bo novi župan spet Hans Auserwinkler. Za njegovoga namestnika je SPO imenovala sedanjega mestnega svetnika dr. Hansa Romaucha, za mestna svetnika pa Otmarija Schwingla in Walfrieda Teuberja. Za drugega namestnika župana je ÖVP predlagala sedanjega mestnega svetnika Walterja Flucherja, glede mestnega svetnika, ki ji pripada, pa si v njenih vrstah še niso edini. FPÖ je za svojega mestnega svetnika nominirala Gerta Vallona.

MIKLAVČEVO. — Požarna bramba je dobila nov gasilski avtomobil tipa Landrover. Stal je 120 tisoč šilingov. Denar so gasilci pripravili s podporo občine, deželnega gasilskega poveljstva in deželne vlade.

ZGORNJA PLAZNICA. — Te dni je na 4 posestvih Zgornje Plaznice zasvetila električna luč. Do njih je bilo treba iz Rebrce preko soteske Bele speljati 1,5 km električnega voda. K stroškom elektrifikacije v višini 383.000 šilingov so posestniki dobili 70 odst. podpore.

PLIBERK. — Mesto bo dobilo svojo umetniško galerijo. V ta namen je občina sklenila z znanim podjurnskim umetnikom Wernerjem Bergom pogodbo za ustanovitev Galerije Wernerja Berga. Pogodba je zaenkrat omejena na dve leti.

Noč ima svojo moč

V celici je bilo tesno, tiho in popolnoma temno. Nikakršen zvok ni prodril skozi bele stene. Niti najmanjši žarek svetlobe ni razsvetljal temno črmino.

Charlie je bil eden izmed stotih študentov, ki so se prostovoljno prijavili za poskuse v "črni celici" inštituta za psihologijo na Princetonu.

Že prvi poskusi so dali dokaj zanimive rezultate:

Že po kratkem bivanju v črni celici so ljudje zaspali in se niso prebudili deset do štirindvajset ur.

Psihologi so pričakovali, da bodo ljudje v temnici precenili čas, ki so ga preživeli v njej; v resnici pa so ga precej podcenjevali.

Po poskusu so udeleženci laže rešili preproste miselne naloge kot pa tisti, ki niso bili v temnici; pri težjih nalogah pa so odpovedali.

Po poskusu so bili študentje zelo dovzetni za propagando.

Vsak peti udeleženec poskusa ni vzdržal in so ga morali izpustiti iz temnice pred določenim rokom.

Večina študentov, ki se je podvrgla poskusu, je vzela zadevo kot ugodno priložnost, da v miru premislijo strokovne ali osebne probleme. Vendar skoro nihče izmed njih z razmišljanjem ni bil zadovoljen.

Zelo rafinirano je Vernon preizkusil potrebo udeležencev po spremembi. V celici je

namestil kukalo, ki so ga študentje lahko po volji vključili. Kljub temu, da je slika v kukalu predstavljala samo dva komaj vidna kroga, so se vsi te možnosti precej posluževali.

Udeleženci poizkusa so imeli na voljo tudi izbrano hrano. Psihologi so menili, da bo jed vsem udeležencem zelo teknila, saj bi tako lahko zadovoljili vsaj enega izmed svojih čutov.

Po končanih poskusih so psihologi z dodatnimi testi ugotovili še tole: večina udeležencev je shujšala in oslabela; postali so občutljivejši za bolečine; čas reagiranja na različne zunanje dražljaje se je podaljšal.

TV-reklama za radio

Nove slikovne cevi ameriških televizorjev imajo na gornjem robu zaslona rezerviran pas za svetlobni zapis, ki javlja tekoči radijski program.

Od te novosti si obetajo ameriške radijske družbe večje zanimanje za radijski program, ki že nevarno upada v korist televizijskega sporeda.

iz kakršnegakoli vzroka želeli uporabiti to metodo za "pranje možganov", bi gotovo dosegli velike uspehe."

Zanimivosti iz znanosti in tehnike

Pariški profesor je hotel ugotoviti, kako reagirajo podgane na razne zvoke in glasbo. Zivali so zdrsirane tako, da so s pritiskom na gumb prekinile zvok, če jim ni ugajal.

V bližini mesta Asuan je stari kamnolom, kjer so tesali bloke za gradnjo piramid. Velike kose kamna so prevažali po Nilu do Kaira.

Moka iz posušenega ribjega mesa bi lahko bila odlično beljakovinsko hranilo, če ne bi imela tako neprijetnega vonja. Zdej pa se je kemikom univerze v Lundu na Švedskem posrečilo, da so iz ribjih beljakovin pridobili bel prašek kakršnegakoli duha.

Največjo opazovalno in merilno postajo za potrese so zgradili v ZDA v bližini mesta Billings. Postaja je opremljena s 525 geofoni.

»Fizika je za fizike pretežka, matematika v šoli zbadajo ljudi tega poklica. Ponekod pa so fiziki mnenja, da je naravoslovje pretežko za biologe.

»Fizika je za fizike pretežka, matematika v šoli zbadajo ljudi tega poklica. Ponekod pa so fiziki mnenja, da je naravoslovje pretežko za biologe.

UGOTOVITVE V ANGLIJI:

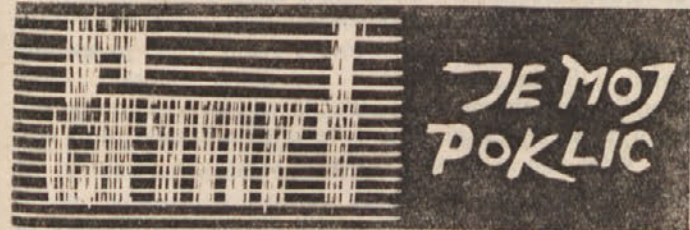
Inteligenca po poklicih

»Fizika je za fizike pretežka, matematika v šoli zbadajo ljudi tega poklica. Ponekod pa so fiziki mnenja, da je naravoslovje pretežko za biologe.

mladimi znanstveniki, ki delajo na inštitutih te britanske izobraževalne ustanove. Tako sta ugotovila vrstni red strok, v katerih se udeležujejo preiskovalci.

sledku sledijo biokemiki in kemiki. Potem se vrstijo fiziki, medicinci, biologi, inženirji in končno — z inteligenco, ki je le nekoliko nad povprečjem — družboslovci in kmetijski strokovnjaki.

ROBERT MERLE

"Torej so mu jo le zagodili!"

"Kje pal?" je vzkliknil Georg. "Poslušaj, Himmler jim jo je zagodel... Ko so ga peljali na zaslišanje, je napravil samomor."

Osuplo sem ga gledal.

"Le poslušaj, kakšen tič je bil ta Himmler!" je nadaljeval Georg, se pri tem počil in nekajkrat plosnil z rokami.

"Ha!" se je zadovoljno zasmejal. "To jih je potegnili! Ponovil sem:

"Ubil se je torej!"

"Kaj pa ti je?" je nadaljeval Georg. "Kakšne čudne obraze pa režeš? Lahko priznaš, da jih je pošteno potegnili za nos. Kaj se ti ne zdi, da ni naredil prav?"

Molče sem ga gledal. Georg si je drgnil brado in me zmeden gledal.

"Te pa res ne razujem... Za velikega šefa se pač spodobi, da se ubije, ko ga ujamejo, niht wahr? Zmeraj smo tako govorili pri nas. Se spomniš, koliko so očitali von Paulusu, da se ni ubil po porazu v Stalingradu?..."

"Kaj ti je vendar?" je gnal Georg in postajal čedalje

bolj vznemirjen. "Zini no kaj! Saj si kot lipov bog! Pa menda ne boš nazadnje rekel, da ni naredil prav!"

Pred očmi se mi je meglilo od bolečine in besa. Začutil sem, kako me je Georg stresel za rame, in z medlim glasom sem rekel:

"Izdal me je."

"Reichsführer da te je izdal?" se je zavzel Georgov glas.

Opazil sem, kako me njegove ostre oči prebadajo, in zavpil sem:

"Ti tega ne razumeš! Dajal nam je strahotna povelja, zdaj pa nas je pustil same v blatu!"

"Tako ti govoriš o Reichsführerju?" je rekel Georg.

"... Namesto da bi vstal pokonci... namesto da bi rekel: Jaz sem za vse to odgovoren!... On pa ti gre in se ubije!... Nič lažjega kakor tol Pregrizneš ampulo cianovodika in svoje ljudi pusliš na cedilo!"

"Pa menda ne boš rekel..."

In zasmejal sem se:

"Meine Ehre heißt Treue! Da, da, za nas to velja! Ne pa zanj! Nam ne preostane nič drugega kakor zapor, sramota, vrv..."

"Misliš, da te bodo obesili?" me je Georg debelo pogledal.

"Kaj pa drugega!... A vseeno mi je, razumeš! Čisto vseeno. Smrt je zame manj kot nič... V bes pa me spravljaj, če pomislim, da je on..."

Zgrabil sem Georga za roko:

"Ne, ti tega ne moreš razumeti!... Pobrisal jo je... on, ki sem ga spoštoval kakor očeta..."

"No, že res, da jo je pobrisal," je rekel Georg z omahujočim glasom. "Kaj pa, če bi ostal? Ali misliš, da bi ti to rešilo življenje?"

Divje sem ga tresel:

"Nehaj že govoriti o življenju! Čisto vseeno mi je, če me obesijo! Toda če bi ostal, bi umrl z njim! S svojim šefom! In Himmler bi lahko rekel: Jaz sem tisti, ki je Langu dal povelje, naj uničuje Žide!... In nihče ne bi imel nič reči!..."

Nič več nisem mogel odpreti ust. Bolečina in sram sta me do kraja portla. Ne beg in ne katastrofa me nista bolj prizadela.

V naslednjih dneh se je Georg pričel pritoževati, češ da sem še bolj molčeč kakor prejšnje čase. Da, res sem bil sila zaskrbljen, kajti krize, ki so me napadale nekoč, pa smrtni očeta, so se na lepem spet pojavile. Napadale so me vedno pogosteje in močneje in celo takrat, kadar se mi je zdelo, da sem docela normalen, mi je v srcu ležala silna tesnoba.

Dne 14. marca 1946 sem pravkar kosil z Georgom in njegovo ženo, ko smo zaslišali, da je na dvorišče posestva pripeljal neki avto. Georg je z nosom sunil v zrak in rekel:

"Stopi no pogledat, kdo je."

Vstal sem, hitro odšel okrog hiše in skoraj trčil v dva ameriška vojaka: eden je bil plavalas, z očali na nosu, drug pa majhen in temnih las.

Mali temnolasec se je nasmehnil in rekel po nemško: "Ne tako hitro, mein Herr!"

V roki se mu je prikazal revolver. Pogledal sem enega, pogledal drugega in po oznakah na ramah spoznal, da sta oficirja.

Stopil sem v pozor in rekel:

